

BOREĀLAIS MEŽS

RETS UN AIZSARGĀJAMS PRIEŽU MEŽS



BOREĀLAIS MEŽS

Aizsargājamo ainavu apvidū "Ādaži" sastopams Eiropas Savienībā aizsargājams priežu mežu veids – boreālais mežs. Šī meža pastāvēšana un atjaunošanās saistīta ar meža ugunsgrēkiem, kas novērš biezas zemsedzes veidošanos, lauj iesēties jaunajām priedēm un veidoties dažāda vecuma koku audzēm. Mūsdienās mežu ugunsgrēki ir tik ļoti ierobežoti, ka boreālā meža pastāvēšanai nepieciešama cilvēka palīdzība – kontrolēta meža zemsedzes dedzināšana. LIFE+ projekta "Putni Ādažos" laikā (2013–2017) tiek izmantota kontrolēta dedzināšana, lai aizstātu dabiskos traucējumus.



DEVINPLANKUMU KRAŠNVABOLE

Retā vabole ir vecu, dabisku boreālo mežu raksturīgs iemītnieks. "Ādažos" parasti pamānīta uz svaigi apdegusiem priežu stumbriem, kur zem mizas dēj oliņas.

BIKŠAINAIS APOGS

Bikšaina apogs ir daļēji migrējoša pūce – pieaugušie tēviņi mēdz ziemot, bet mātītes un jaunie putni ceļo uz dienvidiem. Ligzdosanai apogam nepieciešami lieli, veci boreālie meži ar melnās dzilnas kaltiem dobumiem, jo pats tas nekādu ligzdu neveido. Latvijā reta un aizsargājama suga.

Eiropas lielākais dzenis ir "atslēgas" suga boreālajā mežā, jo nodrošina citus retus un aizsargājamus putnus ar ligzdvietām. Melnās dzilnas kaltos dobumus resnās priedēs un apsēs ligzdošanai izmanto meža balodis, bikšaina apogs, meža pūce, gaigala, lielā gaura, pupukis, zaļā vārna, vāvere, susuri, sikspārni un caunas.

MELNĀ DZILNA



PLAKANSTAIPĒKNI

Sausiem boreālijiem mežiem raksturīgie parastie un trejvārpu plakanstaipēknji bagāti sazeļ zemsedzes degumu vietās, kur tiem ir mazāka konkurence ar citiem augiem. Retie un aizsargājamie plakanstaipēknji aug ļoti lēni. Lai no izbirušas sporas izaugtu staipeknis, piet pat līdz 15 gadiem.



KONTROLĒTĀ DEDZINĀŠANA

PĒC UGUNS NĀK DZĪVĪBA



KONTROLĒTĀ MEŽA ZEMSEDZES DEDZINĀŠANA

Aizsargājamo ainavu apvidū "Ādaži" no 2016. līdz 2017. gadam ar kontrolēto zemsedzes dedzināšanu atjauno 20 ha boreālo mežu. To veic saskaņā ar rīcības plānu, ko izstrādājis LIFE+ projekts "Putni Ādažos", Valsts meža dienests un Inčukalna brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība. Zemsedzē uzkrājušas bariņas vielas sadeg, un atsegtais smilšu laukumos ir iespēja uzdīgt gan jaunajām priedītēm, gan meža silpurenēm un plakanstaipeķiem. Pieaugušajām priedēm dedzināšanas laikā tikai apsvilst miza, tādēļ kokiem tas nekaitē.

VEIDO MĀJVETAS RETĀM SUGĀM

Pirms kontrolētās dedzināšanas dažiem kokiem noņem mizu līdz koksnei, bet dažus nozāģē, atstājot guļam mežā. Nacionālie bruņotie spēki veic atsevišķu koku spridzināšanu. Lietojot dažādas metodes, meža rada daudzveidīgu sauso koksnī – guļošus un stāvošus kokus, kas dedzināšanas laikā apsvilst un turpmāk kalpo par mājvietu retām kukaiņu, ķērpju, sūnu un sēnu sugām.



Mizu noņem līdz koksnei visapkārt kokam



Nozāģētos kokus atstāj guļam mežā



Nacionālo bruņoto spēku spridzināts koks



SAGATAVOŠANĀS – AIZSARGJOSLAS

Pirms kontrolētās meža dedzināšanas nogabalam pa perimetru uzirdina vismaz 3 m platu smilšu joslu, lai nodrošinātu, ka uguns neizplatās. Pa šo joslu dedzināšanas laikā var braukt ugunsdzēsēju tehnika, pēc nepieciešamības joslu laistot ar ūdeni.

ZEMSEDZES DEDZINĀŠANA

Kontrolēto dedzināšanu veic vasarā, vissiltākajā un sausākajā laikā, kad viss zemsedzes slānis ir pilnīgi sauss. Dedzināšanai nepieciešams arī neliels vējš.

UGUNSDROŠĪBA

Dedzināšanu veic un uzrauga ugunsdzēsēji, kas ir pieredzējuši meža ugunsgrēku likvidēšanā. Palīdzību sniedz Nacionālie bruņotie spēki, t.sk. Gaisa spēku helikopters.